

ADATJÁTÉK – DATA QUIZ

A Replika folyóirat szerkesztői a lap megszületésétől fogva nem csupán arra törekedtek, hogy fórumot biztosítsanak az aktuális szociológiai és társadalomtudományi problémák megvitatásának, vagy lehetőséget teremtsenek egy szakma számára a nyilvános diskurzusra és párbeszédre, hanem azt is célul tűzték ki, hogy ébren tartsák a szociológia tudományának kollektív emlékezetét és lehetőségeikhez mérten ápolják a szakma nem túl hosszú múltját.

1995 távlatából persze nehezen megválaszolható kérdés, hogy mi tekinthető a közös múlt maradandó részének, és egyáltalán, mit tudunk kezdeni mindazokkal a felhalmozódott adatokkal, szövegekkel és információkkal, melyeket mi, mindannyian összehordtunk és dokumentáltunk az 1960-as évek elejétől napjainkig.

Ha valaki kézbe veszi a Tárki adatbázisának információs kiadványait, szinte megdöbben azon a sokszínűsége és adatgazdagságon, mely a magyar empirikus szociológiát jellemzi az elmúlt több mint harmincvalahány év során. Alig találni olyan témát, melyet ne kutatott volna valaki, melyről ne készült volna szociológiai adatfelvétel és feldolgozás. Ugyanakkor sajnálatosnak is gondolhatjuk, hogy e kincsesbányát csak kevesen ismerik, s még kevesebben használják. Úgy tűnik, a jelenkori aktuális problémák, a személyes egzisztenciális kényszer és a rohanás kevés időt hagynak az elmélyedésre, a múltba való visszanézésre és az aprólékos kutakodásra.

Eppen ezért határoztuk el azt, hogy a Replika folyóirat floppy mellékletén időről-időre közlésünk egy kis válogatást a Tárki adatgyűjteményéből. Kiemelünk bizonyos problémákat és kérdéseket, kiválasztunk hozzájuk illő empirikus adatokat, s arra kérjük az olvasót, mélyedjen el a számokban – és ossza meg gondolatait a Replika nyilvánosságával. Szándékunk szerint ezeknek az adatdarabkáknak a másodelemzése és összevetése a mai eredményekkel érdekes módszertani, elméleti és empirikus kérdéseket vet fel, mely talán a Replika olvasóinak érdeklődésére és aktív szakmai közreműködésére is számot tarthat. Végül rejtett szándékunk az is, hogy érdeklődést keltsünk a korábbi vizsgálatok és kutatások iránt, és minél több társadalomtudóst invitáljunk a Tárki adatbázisába.

Az első válogatás, amely a lemezen az ELETMOD file-ben található, arra a problémára reflektál, hogy miként próbálta a magyar szociológia empirikus eszközökkel rekonstruálni a hetvenes évektől a kilencvenes évek elejéig az emberek életmódját és életminőségét, hogyan mérte az anyagi javakkal való ellátottságot, illetve módosult-e az idők folyamán – akár napjainkig – az a séma vagy modell, melyhez a szociológus a valóságot hozzámérni, hozzáigazítani igyekezett. Feltételezzük,

hogyan a szociológus nézőpontja és megközelítési módja legalább olyan sokat elmond a korszakról és az emberek életviszonyairól, mint a valóságos viszonyok vagy a szociológus által mért, illetőleg mérni vélt eredmények.

Ha az olvasónak van kedve játszani, vesse össze a múltbélieket a mai módszerekkel és technikákkal és mindazzal a tudással, mellyel a „túlélők” kiváltságos helyzetéből fakadóan rendelkezünk! Várjuk hozzászólásaikat!

Nagy András – Örkény Antal